

HØRINGSNOTAT

FORSLAG OM ENDRINGER I:

- FORSKRIFT OM KRAV TIL TEKNISK STANDARD FOR AKVAKULTURANLEGG I SJØ, INNSJØ OG VASSDRAG (NYTEK23)
- FORSKRIFT OM DRIFT AV AKVAKULTURANLEGG (AKVAKULTURDRIFTSFORSKRIFTEN)
- FORSKRIFT OM REAKSJONER, SANKSJONER MED MER VED OVERTREDELSE AV AKVAKULTURLOVEN

1. Innholdsfortegnelse

1. INNHOLDSFORTEGNELSE	1
2. OPPSUMMERING AV FORSLAGET	2
3. HJEMMELSLOV	3
4. KOMMENTARER TIL ENDRINGER I FORSKRIFT OM KRAV TIL TEKNISK STANDARD FOR AKVAKULTURANLEGG I SJØ, INNSJØ OG VASSDRAG (NYTEK23)	3
<i>Kapittel 4. Generelle krav til akvakulturanlegget og dets komponenter .....</i>	<i>3</i>
<i>Kapittel 5. Krav til spesifikke komponenter mv. ....</i>	<i>3</i>
<i>Kapittel 7. Produktsertifisering og levetidsforlengelse .....</i>	<i>4</i>
<i>Kapittel 8. Anleggssertifikat .....</i>	<i>6</i>
<i>Kapittel 9. Krav til bruk, vedlikehold, tiltak ved avvik og varslingsplikt mv. ....</i>	<i>6</i>
<i>Kapittel 10. Sluttbestemmelser .....</i>	<i>7</i>
5. KOMMENTARER TIL ENDRINGER I FORSKRIFT OM REAKSJONER, SANKSJONER MED MER VED OVERTREDELSE AV AKVAKULTURLOVEN	8
6. KOMMENTARER TIL ENDRINGER I FORSKRIFT OM DRIFT AV AKVAKULTURANLEGG (AKVAKULTURDRIFTSFORSKRIFTEN)	9
7. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER	10
7.1. AREAL- OG MILJØMESSIGE KONSEKVENSER	10
7.2. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER FOR NÆRINGEN	10
7.3. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER FOR DET OFFENTLIGE	11

2. Oppsummering av forslaget

FOR-2022-08-22-1484 *Forskrift om krav til teknisk standard for akvakulturanlegg for fisk i sjø, innsjø og vassdrag* (heretter kalt NYTEK23) trådte i kraft 1. januar 2023.

I forbindelse med behandlingen av høringsinnspill til NYTEK23 ble det avdekket behov for ytterligere endringer i forskriften. Endringene omfatter både tilpasninger i NYTEK23, samt tilpasninger i forskrift 20. desember 2013 nr. 1675 om reaksjoner, sanksjoner med mer ved overtredelse av akvakulturloven og forskrift 17. juni 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg. Nærings- og fiskeridepartementet har i denne sammenheng bedt Fiskeridirektoratet om å utarbeide et høringsnotat med nevnte endringer, samt eventuelle andre endringer Fiskeridirektoratet mener er hensiktsmessige.

På denne bakgrunn har Fiskeridirektoratet utarbeidet forslag om forskriftsendringer.

Forslaget om endring av NYTEK23 har følgende hovedtrekk:

- Forskriften stiller nye krav om pålitelighetsklasse 3 for hovedkomponenter der rømmingssikkerhet ivaretas av ny teknologi, kjent teknologi brukt på en ny måte eller teknologi hvor det foreligger begrenset erfaring ved prosjektering eller utførelse.
- Forskriften stiller nye krav til at innhegninger skal ha tilstrekkelig motstand mot slitasje og at innhegning skal være tilpasset særlige forhold ved fiskearten som kan medføre risiko for rømming. Det innføres også et teknologinøytralt krav som sikrer at åpninger i alle typer innhegning skal være tilpasset den minste fisken som skal oppholde seg i innhegningen.
- Innehavere av produktsertifiseringsbevis inkluderes i forskriftens ordning for produktsertifisering for å ta høyde for at innehaverne av bevisene både kan være leverandør av utstyr og produsent av utstyr.
- Forskriftens ordning for levetidsforlengelse endres slik at det er tydelig at flere produkt kan inkluderes i ett bevis for levetidsforlengelse.
- Forskriftens ordning for anleggssertifikat justeres slik at akkreditert inspeksjonsorgan etter ordlyden skal verifisere at hovedkomponenter har riktig pålitelighetsklasse i stedet for at organene skal verifisere at kravene til pålitelighetsklasse er oppfylt.
- Plikt til å iverksette tiltak ved avvik, varslingsplikt mv. utvides slik at Fiskeridirektoratet holdes fortløpende orientert om hvordan avvik håndteres.
- Innenfor ordningen for kontroll og reparasjon av notpose, notpanel, dukpose og dukpanel fjernes krav som tjenesteprodusent som skal foreta kontroll og reparasjon ikke kan holdes ansvarlig for.
- Overgangsordningen utvides til å omfatte servicekort og hovedkomponenter med særskilt lang byggetid hvor prosjektering er gjort i henhold til NYTEK-forskriften og NS 9415:2009 og hvor byggekontrakt er inngått før 1. januar 2023.

Forslaget om endring av forskrift 20. desember 2013 nr. 1675 om reaksjoner, sanksjoner med mer ved overtredelse av akvakulturloven har følgende hovedtrekk:

En ny bestemmelse i reaksjonsforskriften om å ilegge overtredelsesgebyr til akkrediterte sertifiseringsorgan for overtredelse av foreslått § 29 (Krav om produktsertifiseringsbevis).

Forslaget om endring av forskrift 17. juni 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg har følgende hovedtrekk:

Det innføres et teknologinøytralt krav som sikrer at størrelse på fisk og åpninger i alle typer innhegninger skal være tilpasset hverandre.

3. Hjemmelslov

Det er ikke avdekket behov for endringer av hjemmelslov i forbindelse med forslag til disse forskriftsendringene.

4. Kommentarer til endringer i Forskrift om krav til teknisk standard for akvakulturanlegg i sjø, innsjø og vassdrag (NYTEK23)

Kapittel 4. Generelle krav til akvakulturanlegget og dets komponenter

Til § 12. Kontroll av prosjektering og utførelse

I forbindelse med Sjømat Norges innspill til høringen av NYTEK23 avholdt Fiskeridirektoratet og Sjømat Norge et møte 28. september 2021 der § 12 andre ledd var tema. Det ble i møtet enighet om at Sjømat Norge skulle foreslå et nytt og mer detaljert innspill til klassifisering av konstruksjoner i ulike pålitelighetsklasser, da fortrinnsvis med utgangspunkt i en risikovurdering. 4. oktober 2021 fremmet Sjømat Norge et forslag til andre ledd ny bokstav e som lyder:

e) hovedkomponenter der rømmingssikkerhet og/eller integritet er bygget på en større grad av ny teknologi, eller teknologi med begrenset erfaring ved sjøbasert akvakulturformål.

En forutsetning for forslaget var at veilederen til NYTEK23 beskriver nærmere hva som til enhver tid er etablert teknologi.

Ny teknologi eller teknologi hvor det foreligger begrenset erfaring ved prosjektering eller utførelse, medfører normalt større usikkerhet knyttet til prosjektering og utførelse, og dermed også høyere risiko for svikt eller mangelfullt arbeid. NYTEK23 stiller ingen krav til økt pålitelighet for nye typer produksjonsteknologi, som for eksempel offshore-inspirerte eller lukkede anlegg. For å ta ned risiko foreslås det derfor at det stilles krav om pålitelighetsklasse 3 for ny teknologi, kjent teknologi brukt på ny måte og for teknologi hvor det foreligger begrenset erfaring ved prosjektering eller utførelse. For å unngå at veilederen til NYTEK23 angir hvilken teknologi som omfattes av bestemmelsen foreslås det at dette omfattes av forskriftens krav.

Kapittel 5. Krav til spesifikke komponenter mv.

Til § 18. Krav til innhegning

Innhegning er barrieren mellom oppdrettsvolumet i en produksjonsenhet og omkringliggende vannvolum, og skal sikre at fisken holdes i oppdrettsvolumet. At en innhegning er intakt er essensielt for at den skal kunne fungere som en barriere.

I 2022 og 2023 var det flere større rømminger av torsk hvor det ble avdekket skader forenlig med beiting på innhegning. I tillegg viser flere tidligere studier¹ at torsk kan beite på nøter. NYTEK23 stiller per i dag ikke

---

¹ Damsgård, B., Høy, E., Uglem, I., Hedger, R. D., Izquierdo-Gomez, D., & Bjørn, P. A. (2012). Net-biting and escape behaviour in farmed Atlantic cod *Gadus morhua*: Effects of feed stimulants and net traits. *Aquaculture Environment Interactions*, 3, 1–9. <https://doi.org/10.3354/aei00047>

eksplisitte krav til at den som prosjekterer og utfører innhegninger skal hensynta de artsmessige egenskapene til den fisken som skal befinne seg i innhegningen. Videre er det uklart om beiting fra torsk eller øvrige typer slitasje på innhegninger er dekket av kravet om «tilstrekkelig lastbærende kapasitet».

Det foreslås derfor at det innføres et funksjonskrav i § 18 første ledd som sikrer at innhegninger har tilstrekkelig motstand mot slitasje.

Kravet om at maskeåpning i notpose og notpanel skal være tilpasset fiskens størrelse, slik at fisken ikke kan slippe igjennom, er ikke dekkende for alle typer åpninger i innhegninger. Begrepene notpose og notpanel er ikke teknologinøytrale og det eksisterer eksempelvis allerede produksjonsenheter hvor innhegning delvis er gitter i stål. Åpninger i innhegninger bør være tilpasset størrelsen til den minste fisken som skal oppholde seg i innhegningene, slik at fisk ikke kan slippe gjennom åpningene, uavhengig av teknologivalg. Det foreslås derfor at kravet i andre ledd endres til et teknologinøytralt krav som sikrer dette. I henhold til NYTEK23 § 5 andre ledd medfører dette at vare- og tjenesteprodusenter som produserer eller leverer innhegninger må ha et bevisst forhold til størrelsen til åpninger i innhegninger, ut ifra hensynet til rømming.

Det foreslås også at det i et nytt tredje ledd i bestemmelsen stilles krav om at innhegning skal være tilpasset særlige forhold ved fiskearten som kan medføre risiko for rømming. Dette medfører krav om at særegenheter ved ulike arter som påvirker rømmingsrisiko, som for eksempel søke- og biteadferd eller påkrevde driftsmetoder, ivaretas ved prosjektering og utførelse av innhegninger.

Kapittel 7. Produktsertifisering og levetidsforlengelse

Til § 29. Krav om produktsertifiseringsbevis

I høringsforslag til NYTEK23 ble det foreslått at akkreditert sertifiseringsorgan minst hvert andre år skulle revidere produsenten for å sikre at produsenten opprettholder og etterlever kvalitetssystemet.

I forbindelse med høring av NYTEK23 kom det innspill fra både Aquastructures og DNV, som mente at revisjon av produsentens kvalitetssystem hvert andre år kan bli for sjeldent. Aquastructures viste til at en del ISO standarder som er relevant for kvalitetssystem revideres årlig og at revisjon derfor fortrinnsvis bør skje årlig. DNV foreslo en risikobasert tilnærming til hyppighet av revisjoner, men mente også at revisjoner minst måtte gjøres hvert andre år. Aktørene mente også at leverandører burde inkluderes i kravene i NYTEK23 § 29 andre ledd.

Fiskeridirektoratet er enig med aktørene i at det kan være aktuelt med hyppigere frekvens av revisjoner enn hvert andre år; både av hensyn til kvalitetssystemet, men også ved endringer av selve produktet. Fiskeridirektoratet er også kjent med at produsenter av sertifiserte produkt har endret på produktets egenskaper uten å ha kontaktet sertifiseringsorgan, noe som innebærer at endringen ikke er omfattet av sertifiseringen. I stedet for å endre på frekvensen i et nytt tredje ledd at innehaver av produktsertifiseringsbevis skal varsle sertifiseringsorgan ved endringer av produktet, produksjonen, kvalitetssystemet eller andre forhold som har betydning for produktsertifiseringsbeviset og hyppighet av revisjoner.

Når det gjelder å inkludere leverandører i kravene i NYTEK23 § 29 andre ledd vurderes selve produksjonen av utstyret som viktigst å stille krav til. Imidlertid er det ofte leverandør som er mottaker av

---

Moe, H., Gaarder, R., Sunde, L. M., Borthen, J. og Olafsen, K. (2005). Rømmingssikker not for torsk. SINTEF Fiskeri og havbruk. Rapport SFH A 054041.

<https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2022-12>

produktsertifiseringsbevis. Fiskeridirektoratet vurderer at det er mottaker av produktsertifiseringsbevis som må være ansvarlig for at produktet produseres i henhold til forutsetningene for sertifisering, og at sertifiseringsorganet må undersøke at ansvarlig part sikrer at produktet etterlever forutsetningene for sertifisering.

På denne bakgrunn foreslås det at § 29 andre ledd endres slik at kravet rettes mot innehaver av produktsertifiseringsbevis sitt kvalitetssystem. Det foreslås videre at kravet også rettes mot produsentens kvalitetssystem dersom produsent ikke er innehaver av produktsertifiseringsbevis. På denne måten vil produsentens kvalitetssystem alltid bli kontrollert i forbindelse med produktsertifisering, men også leverandørens kvalitetssystem i tilfeller der leverandøren er innehaver av produktsertifiseringsbevis. Av hensyn til forskriftens lesbarhet og logiske sammenheng foreslås det også at bestemmelsens fjerde ledd flyttes opp til første ledd andre punktum.

Til § 30. Krav til produktsertifiseringsbevis

Navn og adresse til leverandøren er en overflødig opplysning i produktsertifiseringsbeviset. Innehaver av produktsertifiseringsbeviset vil enten være produsent eller leverandør. Dersom innehaver av beviset er produsent så er eventuelle leverandører av produktet mot akvakulturmarkedet i realiteten «kjøpere» av produktet. I slike tilfeller er det ikke hensiktsmessig med krav om at kjøpere av produktet oppgis i dette beviset ettersom beviset er en forutsetning for å selge produktet. Hvem som vil være kjøpere vet man nødvendigvis ikke når produktsertifiseringsbeviset utstedes. Det foreslås på denne bakgrunn å fjerne krav om at navn og adresse til leverandøren skal oppgis i produktsertifikat.

Til § 31. Krav om produktsertifikat

I § 31 andre punktum står det «Produsent eller leverandør» ettersom det er åpning for at begge kan være innehaver av produktsertifiseringsbevis. Dette kan være forvirrende. Det foreslås derfor å rette kravet mot innehaver av produktsertifiseringsbevis i stedet, ettersom det alltid vil være denne aktøren som utsteder produktsertifikat.

Til § 32. Krav til produktsertifikat

Kravet om at produktsertifikat skal inneholde produsentens underskrift er ikke hensiktsmessig ettersom det kan være leverandør som er innehaver av produktsertifiseringsbevis og dermed utsteder produktsertifikatene. Det foreslås derfor at det heller er innehaver av produktsertifiseringsbeviset sin underskrift som skal fremkomme av produktsertifikat.

Til § 33. Krav til kvalitetssystem

Ettersom det foreslås å endre § 29 andre ledd slik at kravet rettes mot innehaver av produktsertifiseringsbevis sitt kvalitetssystem, og eventuell produsent, må også tilsvarende endring gjøres i § 33 første ledd. Som det fremgår av merknadene til § 29 innebærer dette at produsentens kvalitetssystem alltid vil bli kontrollert i forbindelse med produktsertifisering, men også leverandørens kvalitetssystem i tilfeller der leverandøren er innehaver av produktsertifiseringsbevis. I denne sammenheng foreslås det også at kravet skal hete § 33. *Krav til kvalitetssystem.*

Til § 34. Levetidsforlengelse

Hovedformålet med innføringen av ordningen med levetidsforlengelse var å unngå at komponenter som fortsatt var i forsvarlig teknisk stand ble kassert og på denne måten legge til rette for økt bærekraft i næringen. Det er ønskelig at ordningen skal være attraktiv for opprettere slik at formålet med ordningen blir oppfylt, og det er derfor viktig at den ikke fremstår som unødvendig rigid.

Ordlyden i § 34 tredje og fjerde ledd, og §35 første ledd bokstav b og c, gir uttrykk for at det må følge ett bevis for levetidsforlengelse per produkt. Dette kan for eksempel for et tradisjonelt forankringssystem bety at man må ha flere hundre bevis for levetidsforlengelse, avhengig av hvor mange komponenter som inngår i ordningen. Dette har ikke vært intensjonen med ordningen.

Det foreslås derfor at ordlyden i både § 34 tredje og fjerde ledd justeres slik at det er tydelig at ett bevis for levetidsforlengelse kan inneholde flere produkt.

Til § 35. Vilkår for levetidsforlengelse

Tilsvarende som for § 34 foreslås det av samme årsaker også endringer i § 35 første og andre ledd.

Når det først gjøres endringer i ordlyden for å gjøre ordningen mer attraktiv foreslås det også ytterligere endringer i bestemmelsens første og andre ledd av språklige hensyn for å unngå gjentakelser av begrepene «hovedkomponenter» og «representative konstruksjonsdeler». På denne måten kommer aktivitetene som skal gjøres i større grad i fokus og blir mer synlig i § 35 første og andre ledd.

Kapittel 8. Anleggssertifikat

Til § 37. Vilkår for utstedelse av anleggssertifikat

For at et akkreditert inspeksjonsorgan kan utstede et anleggssertifikat må vilkårene i § 37 være oppfylt. Et av vilkårene (første ledd bokstav b) er at det skal verifiseres at akvakulturanleggets komponenter oppfyller kravene i § 12. § 12 stiller krav om hva som inngår i pålitelighetsklasse 2 og 3, hvilken pålitelighetsklasse komponenter skal ha og hvem som skal foreta de ulike kontrollene.

Fiskeridirektoratet har etter publisering av NYTEK23 fått spørsmål om hvordan § 37 første ledd bokstav b skal praktiseres og om det er meningen at akkreditert inspeksjonsorgan skal kontrollere at egenkontroll, sidemannskontroll og eventuelt utvidet kontroll er gjennomført ved prosjektering og utførelse av den enkelte komponent i akvakulturanlegget. Dette er ikke meningen.

Det foreslås derfor å endre ordlyden slik at det presiseres at akkreditert inspeksjonsorgan kun skal verifisere at akvakulturanleggets komponenter har riktig pålitelighetsklasse jf. § 12, i tråd med tidligere praksis.

Kapittel 9. Krav til bruk, vedlikehold, tiltak ved avvik og varslingsplikt mv.

Til § 44. Plikt til å iverksette tiltak ved avvik, varslingsplikt mv.

Bestemmelsen angir produsentens, leverandørens og innehavers plikt til å iverksette tiltak og varsle Fiskeridirektoratet og eventuelle kunder ved avvik på produkter eller tjenester som kan føre til rømming. Hensikten bak kravet om varsling til Fiskeridirektoratet er å gi direktoratet oversikt over avvik ved produkter

og tjenester i næringen slik at konkrete saker kan følges opp, erfaring kan deles og at det kan vurderes om eksisterende krav er hensiktsmessige/tilstrekkelige.

Avviksmeldingene som Fiskeridirektoratet mottar iht. § 44 er ofte kortfattet og mangler informasjon som direktoratet trenger for å få tilstrekkelig oversikt over avviksomfanget. Som resultat er det ofte uklart for direktoratet hvordan avviket håndteres hos innmelder. For å få oversikt over avvikshåndteringen må Fiskeridirektoratet som regel etterspørre mer informasjon, gjerne i flere omganger. Videre får direktoratet heller ikke informasjon om når innmelder anser avviket som lukket, med mindre direktoratet etterspør dette. Saken avsluttes ikke hos direktoratet før innmelder har iverksatt egnede tiltak for å lukke avvikene.

Innmelder av avvik har iht. § 44 oppfylt sine plikter ovenfor Fiskeridirektoratet i det øyeblikket avviket er varslet. Dersom direktoratet ber om mer informasjon er innmelder ofte tilbakeholden med å dele slik informasjon, med mindre de mottar pålegg om å gi opplysninger og dokumentasjon jf. akvakulturloven § 24. Tilfeller der saksbehandler hos Fiskeridirektoratet må etterspørre samme type nødvendige opplysninger hver gang et innrapportert avvik skal saksbehandles oppleves som unødvendig ressurskrevende.

Situasjonen med mangelfull informasjon og tidkrevende saksbehandling bidrar til at Fiskeridirektoratet ikke får tilstrekkelig oversikt over avvik ved produkter og tjenester i næringen.

På denne bakgrunn foreslås det å endre ordlyden i bestemmelsen slik at Fiskeridirektoratet fortløpende holdes orientert om hvordan avvik håndteres, herunder årsak(er) som er avdekket, identifiserte og implementerte korrigerende og forebyggende tiltak, samt orientering når avviket er lukket.

Til § 45. Krav om sertifisering for kontroll og reparasjon av notpose, notpanel, dukpose og dukpanel

I bestemmelsen vises det til «... *akkreditert sertifiseringsorgan, jf. § 26*». Krav til akkrediterte sertifiseringsorgan stilles imidlertid i forskriftens § 25.

Det foreslås derfor å rette opp feilen ved å endre henvisning til § 25 i bestemmelsens første ledd.

Til § 46. Krav til kontroll og reparasjon av notpose, notpanel, dukpose og dukpanel

Etter en gjennomgang av andre ledd bokstav b vurderes det at det vil være problematisk for sertifisert virksomhet å godtgjøre at notpose, notpanel, dukpose eller dukpanel oppfyller alle krav i §§ 11, 16 og 18. Bakgrunnen for dette er at bestemmelsene inneholder flere krav som ikke er relevant ved kontroll og reparasjon og som dermed ikke tjenesteproducent som skal foreta kontroll og reparasjon kan holdes ansvarlig for.

Et eksempel på krav som sertifisert virksomhet etter § 46 andre ledd ikke kan holdes ansvarlig for er kravene i § 11 første ledd som omhandler utforming av akvakulturanlegg i sin helhet. Et annet eksempel på tilsvarende problem er henvisningen til § 16. Krav i brukerhåndbok burde følges i forbindelse med kontroll og reparasjon, men det bør ikke kreves at virksomheten skal godtgjøre at innhegningen oppfyller kravene i brukerhåndboken. Oppsummert vurderes det at henvisningene til disse bestemmelsene er upresise.

Det foreslås på denne bakgrunn å endre ordlyden i §46 andre ledd bokstav b slik at det blir tydeligere for alle parter hva den sertifiserte virksomheten faktisk skal godtgjøre ved utstedelse av et servicekort.

Til § 50. Overgangsbestemmelser

Hovedkomponenter med særskilt lang byggetid hvor prosjektering er gjort i henhold til NYTEK-forskriften og NS 9415:2009 og hvor byggekontrakt er inngått før 1. januar 2023.

Produktsertifisering av hovedkomponenter jf. NYTEK23 § 29-33 ferdigstilles ikke før hovedkomponenter er bygget for første gang. Bakgrunnen er at utførelse/bygging av komponenter er noe som kontrolleres i forbindelse med produktsertifisering. Nye typer akvakulturanlegg eller produksjonsenheter tar i enkelte tilfeller mange år å realisere. De kan ha særskilt lang byggetid og en prosjekteringsfase med varighet over mange år.

NYTEK23 inneholder en overgangsordning på 1 år. Det finnes imidlertid akvakulturanlegg eller produksjonsenheter som har byggetid på over 1 år med byggekontrakt inngått før NYTEK23 trådte i kraft, men som ikke blir ferdigstilt før overgangsordningen er utløpt. I slike tilfeller har man gjerne prosjektert den aktuelle teknologien etter NYTEK-forskriften og NS 9415:2009 ettersom det har vært gjeldende krav frem til signering av byggekontrakt, men når bygging er over så er det NYTEK23 med sine nye og oppdaterte krav som er gjeldende.

Det foreslås derfor å gi anledning til at produktsertifikat kan utstedes i medhold av NYTEK-forskriften (2012) etter 1. januar 2024 for hovedkomponenter hvor prosjektering er gjort i henhold til NYTEK-forskriften og NS 9415:2009 og hvor byggetid er særskilt lang og byggekontrakt er inngått før 1. januar 2023.

Med byggekontrakt menes en kontrakt mellom en byggherre, eksempelvis innehaver av akvakulturanlegg eller leverandør av teknologi, og et verft om utførelse av et akvakulturanlegg eller hovedkomponenter i et akvakulturanlegg.

I høringen bes det særskilt om synspunkter på hvorvidt det er behov for å innføre en slik overgangsbestemmelse i tillegg til den eksisterende dispensasjonsadgangen i forskriftens § 47. Videre bes det om synspunkter på om «særskilt lang byggetid» er et tilstrekkelig klart vilkår i den foreslåtte overgangsbestemmelsen.

Servicekort

Servicekort utstedt i medhold av NYTEK-forskriften er ikke inkludert i overgangsordningen i NYTEK23 § 50 andre ledd, men bør inkluderes ettersom gyldig servicekort er en forutsetning for lovlig bruk av til enhver tid svært mange innhegninger i næringen. I teorien er konsekvensene av at servicekort ikke er inkludert i overgangsbestemmelsene at svært mange innhegninger måtte ha ny og fremskyndet service før 1. januar 2024 uten at det er gode grunner for dette. Det foreslås derfor at servicekort også omfattes av denne bestemmelsen.

5. Kommentarer til endringer i Forskrift om reaksjoner, sanksjoner med mer ved overtredelse av akvakulturloven

NYTEK23 stiller krav til innehavere av akvakulturtillatelser og til vare- og tjenesteprodusenter. NYTEK23 er funksjonsbasert og det er lagt opp til fleksibilitet ved at forskriftens krav kan oppfylles på forskjellige måter. Eventuelle overtredelser av forskriftens krav føre til en forhøyet rømmingsrisiko. Fiskeridirektoratet mener det er nødvendig å ha tilstrekkelige virkemidler for å kunne reagere dersom det avdekkes alvorlige overtredelser av sentrale bestemmelser i forskriften.

I forbindelse med innføringen av NYTEK23 ble det også innført endringer i Forskrift 20. desember 2013 nr. 1675 om reaksjoner, sanksjoner med mer ved overtredelse av akvakulturloven (heretter "reaksjonsforskriften") § 7 bokstav e. Utvidelsen ble begrunnet med den økte fleksibiliteten i den nye

tekniske forskriften, i tillegg til erfaringer med manglende muligheter for å gi overtredelsesgebyr for andre overtredelser enn manglende anleggssertifikat. Utvidelsen omfatter særlig overtredelser av pliktene til akkrediterte inspeksjonsorgan, men ikke akkrediterte produktsertifiseringsorgan.

Akkrediterte produktsertifiserings- og inspeksjonsorgan gis særskilt stort ansvar og tillit ved deres rolle som kontrollerende foretak. Dette taler for at det bør stilles høye krav til akkrediterte organ. Dersom disse organene ikke utfører sine plikter i henhold til kravene har man i realiteten en svekket kontroll med etterlevelse av regelverket, og tilhørende økt risiko for forhold som er i strid med regelverket.

Et produktsertifiseringsbevis jf. NYTEK23 § 29 er en bekreftelse på at en komponent tilfredsstiller forskriftskravene som stilles til denne komponenten, samt en bekreftelse på at kvalitetssystemet til produsenten oppfylder kravene som stilles i forskriftens § 33. Fiskeridirektoratet har erfaring med at produktsertifiseringsbevis utstedes på mangelfullt grunnlag ved at man ikke har kontrollert vesentlige aspekter ved prosjektering av komponenter. Overtredelse av disse kravene vil kunne medføre en forhøyet risiko for rømming fra de akvakulturanlegg hvor slike komponenter benyttes og kan i verste fall medføre havari.

Det foreslås på denne bakgrunn at det i reaksjonsforskriften fremgår at Fiskeridirektoratet har mulighet til å gi overtredelsesgebyr til akkrediterte sertifiseringsorganer på lik linje som til akkrediterte inspeksjonsorganer. Begge typer organ representerer kontrollfunksjoner for å sikre at sentrale krav i forskriften er oppfylt. Det foreslås derfor en bestemmelse i reaksjonsforskriften om at Fiskeridirektoratet kan ilegge overtredelsesgebyr til akkrediterte sertifiseringsorgan for overtredelse av NYTEK23 § 29 (Krav om produktsertifiseringsbevis).

6. Kommentarer til endringer i Forskrift om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften)

Akvakulturdriftsforskriften § 37 fjerde ledd første punktum stiller krav om at maskeåpning i notpose og notpanel skal være tilpasset fiskens størrelse slik at fisken ikke kan slippe igjennom. Det er imidlertid mange andre typer innhegninger som dette kravet alene ikke er dekkende for. Eksempler på slik teknologi er lukkede og semi-lukkede produksjonsenheter som kan ha rister, siler, metallgitter eller lignende løsninger med åpninger som også bør være tilpasset fiskestørrelsen slik at fisk ikke kan slippe gjennom.

Å kun stille krav til lukkede produksjonsenheter utelukker etter definisjonen i § 4 bokstav p enkelte eksisterende produksjonsenheter, herunder delvis lukkede produksjonsenheter som ikke har klare definerte innløp og utløp, hvor det kan diskuteres om hvorvidt vanngjennomstrømningen i produksjonsenhetene er naturlig eller ikke. Problemstillingen taler for et teknologinøytralt krav.

Det foreslås derfor at det stilles krav i akvakulturdriftsforskriften som sikrer at størrelse på fisk og åpninger i alle typer innhegninger skal være tilpasset hverandre. Kravet er kun rettet mot innehaver av akvakulturtillatelse og gjelder under drift, jf. § 3. Kravet har derfor en litt annen ordlyd enn forslaget til endring av NYTEK23 § 18 andre ledd som også er omtalt i dette høringsnotatet.

I høringen bes det om innspill på forslaget til ordlyd om at åpninger i innhegninger og fiskens størrelse «skal være tilpasset hverandre» eller en alternativ ordlyd om at åpninger i innhegninger «skal være tilpasset fiskens størrelse». Det bes også om innspill på om kravet kun skal omfatte innhegninger i sjø, eller også innhegninger i innsjø og vassdrag.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser

7.1. Areal- og miljømessige konsekvenser

NYTEK23 har som formål å bidra til å forebygge rømming av fisk fra akvakulturanlegg i sjø, innsjø og vassdrag gjennom å sikre forsvarlig teknisk standard på anleggene. Forskriften er derfor en sentral del av regelverket for rømningsikker utforming og drift av akvakulturanlegg.

Forskriftens ordning for kontroll av prosjektering og utførelse er en viktig kontrollfunksjon for å sikre at hovedkomponenter i akvakulturanlegg oppfyller kravene til teknisk standard. Denne ordningen er styrket i dette forslaget til endret NYTEK23. Forslaget innebærer blant annet at ny teknologi, som erfaringsmessig innebærer høyere risiko blir grundigere kvalitetssikret før de kommer på markedet og kan tas i bruk.

NYTEK23 stiller per i dag ikke eksplisitte krav til innhegning skal være tilpasset særlige forhold ved fiskearten som kan medføre risiko for rømming. Videre er det uklart om beiting fra torsk eller øvrig mekanisk slitasje på innhegninger er dekket av kravet om «tilstrekkelig lastbærende kapasitet». Forslaget inneholder derfor skjerpede krav til innhegninger som følge av myndighetenes kunnskap og erfaringer med rømming av torsk.

Ordningen med levetidsforlengelse i NYTEK23 er en ordning som skal bidra til å forhindre skroting av brukbart og sikkert utstyr. Dette er en løsning som vil gi økt bærekraft og vil være et viktig bidrag til det overordnede samfunnsmessige målet om økt innsats og bevissthet rundt sirkulær økonomi. Av denne grunn er det viktig at ordningen er attraktiv for næringen, og at den ikke fremstår unødvendig rigid. Forslaget innebærer en justering av denne ordningen slik at den fremstår mindre rigid og mer i tråd med intensjonen bak ordningen.

Forslaget innebærer en endring av akvakulturdriftsforskriften § 37 fjerde ledd første punktum til et teknologinøytralt krav om at størrelse på fisk og åpninger i alle typer innhegninger skal være tilpasset hverandre for å sikre at fisk ikke kan rømme gjennom innhegningenes åpninger.

Det antas at de skjerpelser og tilpasninger av krav som er foreslått i dette forslaget vil bidra til å redusere rømming av oppdrettsfisk og dermed bidra til miljømessig forsvarlig akvakulturvirksomhet, jf. akvakulturloven § 10, og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. naturmangfoldloven § 12.

7.2. Økonomiske og administrative konsekvenser for næringen

Pålitelighetsklasse 3 for hovedkomponenter der rømningsikkerhet ivaretas av ny teknologi mv.

Økt bruk av pålitelighetsklasse 3 medfører økt grad av utvidet kontroll av prosjektering og utførelse. Dette øker investeringskostnaden for hovedkomponenter ettersom innehaver av hovedkomponentens produktsertifisering må sørge for at det blir utført utvidet kontroll av prosjektering og utførelse. Det antas imidlertid at ekstra kostnader med dette er små sammenlignet med øvrige kostnader forbundet med fremstilling av komponenter, herunder prosjektering, materialkostnader, utførelse og transport. Ved serieproduksjon av komponenter blir tilleggskostnader ved utvidet kontroll enda mindre ettersom arbeidet med utvidet kontroll ikke blir repetert for hver enkelt komponent som produseres.

Krav til innhegning

Det er ikke krav i NYTEK23 til at man ved prosjektering av innhegninger må hensynta de artsmessige egenskapene til den fisken som skal befinne seg i innhegningen. Fiskeridirektoratet er kjent med at enkelte leverandører likevel gjør dette.

For enkelte leverandører av innhegninger vil dette være et nytt hensyn å ta ved nøter. Det antas at kostnadene ved dette er små og at både den kommersielle og miljømessige gevinsten i alle tilfeller forsvarer de kostnadene dette måtte medføre.

Produktsertifisering, levetidsforlengelse og anleggssertifikat

Innenfor produktsertifisering, levetidsforlengelse og anleggssertifikat er flere av de foreslåtte endringene i hovedsak forenklinger og tydeliggjøringer i regelverket som vil føre til mindre usikkerhet og mindre administrasjon.

Et krav som innebærer skjerpelser er kravet om at innehaver av sertifiseringsbevis skal varsle sertifiseringsorgan ved endringer i produktet, produksjonen, kvalitetssystemet eller andre forhold som har betydning for produktsertifiseringsbeviset og hyppighet av revisjoner. Dette vil føre til merarbeid for de leverandørene som ikke rutinemessig kontakter sertifiseringsorgan ved endringer som har betydning for sertifiseringen deres. De økonomiske konsekvensene ved dette er uklare. Det å få endringer kontrollert og godkjent kan bidra til å redusere salg av produkter som ikke oppfyller kravene. Dette kan igjen redusere antall reklamasjoner og tvistesaker, og på den måten være kostnadsbesparende både for innehaver av sertifiseringsbevis og kunde.

Å inkludere leverandør i kravene til kvalitetssystem i forbindelse med produktsertifisering innebærer også skjerpelse av regelverket. Løsningen som foreslås i regelverket praktiseres imidlertid av flere aktører på dette området. Det antas derfor at forslaget kun vil innebære merarbeid for enkelte aktører.

Orientering om avvikshåndtering

Det er ikke uvanlig at innmeldte avviksmeldinger iht. § 44 er kortfattet og mangler informasjon som direktoratet trenger for å få tilstrekkelig oversikt over avviksomfanget og hvordan avvikene håndteres fra varslers side. I lys av dette skjerpes kravene til opplysningsplikt etter bestemmelsen. Dette kan medføre administrative konsekvenser for varslere ettersom det kan bety mer dialog med myndighetene om avvikshåndtering. På en annen side kan større åpenhet rundt avvik og avvikshåndtering være nyttig for næringen.

Kontroll og reparasjon

I forbindelse med kontroll og reparasjon gjøres det forenklinger som reduserer usikkerhet rundt pliktene til sertifisert virksomhet som utfører arbeidet.

Overgangsordning

Overgangsordningen utvides til å omfatte servicekort, samt hovedkomponenter med særskilt lang byggetid hvor prosjektering er gjort i henhold til NYTEK-forskriften og NS 9415:2009 og hvor byggekontrakt er inngått før 1. januar 2023. Dette er grep som i all hovedsak vil være kostnadmessig besparende for innehavere av akvakulturtillatelser.

7.3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Pålitelighetsklasse 3 for hovedkomponenter der rømmingssikkerhet ivaretas av ny teknologi mv.

Fiskeridirektoratet må, gjennom veilederen til NYTEK23, til enhver tid ha en oppfatning av hva som anses å være «ny teknologi», «kjent teknologi brukt på en ny måte» og «teknologi hvor det foreligger begrenset erfaring ved prosjektering eller utførelse». Dette medfører noe merarbeid sammenlignet med dagens krav.

Forenklinger og tydeliggjøring av regelverket

Som tidligere nevnt er det foreslått flere forenklinger og presiseringer av regelverket. Dette antas å gi tidsbesparelser i Fiskeridirektoratet ved at man får færre spørsmål som må avklares.

Endringer i reaksjonsforskriften

I forbindelse med den foreslåtte endringen i reaksjonsforskriften vil det kreve ressurser fra Fiskeridirektoratet for å utarbeide retningslinjer for når det kan gis overtredelsesgebyr etter den nye bestemmelsen. Eventuelle reaksjoner mot akkrediterte organer må også formidles til Norsk Akkreditering.